

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Луцької міської медичної частини філії Державної установи «Центр
охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у
Волинській та Рівненській областях

12.03.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.03.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Луцької міської медичної частини філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Волинській та Рівненській областях (далі – медична частина, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Миронова Олена Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Медична частина знаходиться за адресою: вул. Нестора Бурчака, буд. 3, м. Луцьк, на території Державної установи «Луцький слідчий ізолятор» (далі – установа).

Керівництво: Василюк Тетяна Сергіївна – завідувачка медичної частини.

На день відвідування на медичному обслуговуванні перебуває 233 особи, із них 16 жінок та 1 неповнолітня особа.

Під час відвідування група НПМ безперешкодно оглянула приміщення медичної частини, ознайомилась з умовами організації надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам, опрацювала медичну документацію, провела конфіденційні бесіди з особами, які утримуються в установі.

У складі медичної частини наявні кабінети: кабінет завідувача медичної частини, кабінет прийому лікарів медичної частини, лікаря-стоматолога, лабораторних досліджень, кабінет для проведення рентгенологічних досліджень, приміщення для зберігання лікарських засобів, два ізолятори для перебування пацієнтів з інфекційними захворюваннями, палата для перебування соматичних пацієнтів.

Медична частина має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджену наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 31.01.2018 № 1581 за спеціальностями: організація і

управління охороною здоров'я, загальна практика-сімейна медицина, фтизіатрія, психіатрія, стоматологія, рентгенологія, отоларингологія, хірургія, за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, сестринська справа, рентгенологія, лабораторна справа (клініка).

Договір про надання послуг з управління відходами від 25.02.2025 № 20012021 УЖ укладений з товариством з обмеженою відповідальністю «НЬЮ ЕКОСВІТ».

Штат медичної частини укомплектований: завідувачем медичної частини – лікарем – 1,0 шт.одн., лікарем загальної практики-сімейним лікарем – 0,5 шт.одн., лікарем-терапевтом – 0,25 шт.одн., лікарем-стоматологом – 0,5 шт.одн., лікарем-психіатром – 0,25 шт.одн., лікарем-рентгенологом – 0,5 шт.одн., лікарем-фтизіатром – 0,25 шт.одн., лікарем акушер-гінекологом – 0,25 шт.одн., лікарем з ультразвукової діагностики – 0,25 шт.одн., лікарем-наркологом – 0,5 шт.одн., старшим фельдшером – 1,0 шт.одн., фельдшером – 4,0 шт.одн., сестрою медичною – 1,5 шт.одн., рентгенлаборантом – 0,5 шт.одн., лаборантом клініко-діагностичної лабораторії – 0,5 шт.одн., асистентом фармацевта – 1,0 шт.одн., молодшою медичною сестрою – 1,0 шт.одн.

Вакантними залишаються посади: лікаря-терапевта – 0,5 шт.одн., лікаря-психіатра – 0,5 шт.одн., лаборанта – 0,5 шт.одн.

За необхідності проведення додаткових обстежень або лікування, засуджені та ув'язнені особи мають можливість отримати медичну допомогу у закладах охорони здоров'я різних форм власності. Так, у 2024 році транспортування засуджених та ув'язнених осіб до закладів охорони здоров'я відбулося 189 разів. Основна причина вивозу – потреба у наданні медичної допомоги особам з психічними та поведінковими розладами у наслідок вживання психоактивних речовин, зокрема для проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ).

Медична частина отримала ліцензію на право здійснення господарської діяльності з придбання, зберігання, перевезення, використання, знищення наркотичних засобів та затвердила склад лікарсько-консультативної комісії з контролю за проведенням комплексного лікування з використанням препаратів ЗПТ у осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання психоактивних речовин у медичній частині.

16.09.2024 у медичній частині почала функціонувати програма ЗПТ, від початку функціонування сайту 28 пацієнтів отримали лікування: 5 осіб продовжили терапію, 23 особи – звернулись за медичною допомогою первинно.

У медичній частині наявний рентгенологічний апарат, що забезпечує вчасне обстеження пацієнтів.

Медичні огляди (первинні та профілактичні) осіб, які перебувають в установі, проводяться за участі лікаря-терапевта, лікаря-стоматолога та лікаря-психіатра, та з проведенням необхідних лабораторних досліджень.

Медична частина забезпечена експрес-тестами для виявлення вірусу імунодефіциту людини (далі – ВІЛ). Пацієнти з встановленим діагнозом ВІЛ перебувають на обліку у лікаря-інфекціоніста та отримують антиретровірусну терапію.

У 2024 році проведено 250 обстежень за допомогою експрес-тестів на вірусний гепатит С (далі – ВГС), з яких у 43 випадках встановлено позитивний результат. З метою підтвердження діагнозу пацієнтам проводиться тестування за допомогою методу полімеразної ланцюгової реакції. У медичній частині наявна протівірусна терапія для лікування ВГС. Лікування можливе за рахунок фінансування з державного бюджету, благодійних організацій або інших джерел фінансування, водночас усі пацієнти на ВГС наразі перебувають на етапі підтвердження діагнозу.

На день відвідування в установі перебуває 3 особи з підтвердженим діагнозом туберкульоз без бактеріовиділення.

У рамках планових профілактичних заходів закладом проведено 51 рентгенологічне обстеження, жодного нового випадку захворювання засуджених та ув'язнених осіб на туберкульоз не виявлено.

У медичній частині утворена комісія з інфекційного контролю, затверджений план заходів з інфекційного контролю.

В установі перебуває 3 особи з встановленою групою інвалідності: 1 особі встановлено I групу інвалідності, 1 особі – II групу та 1 особі – III групу.

У 2025 році в Луцькому слідчому ізоляторі випадків смерті ув'язнених та засуджених осіб не зафіксовано. Водночас, у 2024 році в установі стався один летальний випадок – смерть ув'язненого внаслідок серцевої недостатності.

Попередні зауваження.

За результатами попереднього відвідування групи НПМ 29.11.2023 Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» надавались рекомендації забезпечити:

внесення змін до діючої ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики шляхом внесення всіх лікарських спеціальностей які передбачені штатним розписом;

доступ до мережі для забезпечення роботи лікарів з телемедичним консультуванням;

заміну електродів до автоматичного зовнішнього дефібрилятора;

ЗПТ особам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання психоактивних речовин;

належне ведення медичної документації;

дотримання вимог ізоляції пацієнтів з туберкульозом;

облаштування додаткових палат для забезпечення одночасного лікування пацієнтів жіночої та чоловічої статі із соматичними захворювання;

приведення палат у відповідність до вимог чинного законодавства, зокрема, забезпечення твердим і м'яким інвентарем;

приміщення медичної частини гарячим водопостачанням;

вчасну заміну та дезінфекційну обробку речового майна засуджених та ув'язнених осіб;

належну утилізацію медичних відходів;

реалізацію індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю;

доступність медичної частини для маломобільних пацієнтів.

На виконання рекомендацій НПМ за результатами попереднього відвідування у 2023 році засудженим та ув'язненим особам забезпечується вчасне проведення медичних огляди (первинний та профілактичний); організовано проведення ЗПТ; журнал обліку фактів виявлених тілесних ушкоджень ведеться відповідно до законодавства; здійснено оновлення електродів до зовнішнього дефібрилятора, що дає змогу ефективно використовувати прилад у разі необхідності надання засудженим/ув'язненим особам невідкладної медичної допомоги.

Під час конфіденційного спілкування з групою НПМ скарг від пацієнтів на неналежне, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, видів поводження і покарання не надходило. Також, під час відвідування група НПМ отримала позитивні відгуки від пацієнтів про роботу медичних працівників.

Водночас у ході відвідування групою НПМ виявлені недоліки у роботі медичної частини, які призводять до порушень прав ув'язнених і засуджених осіб.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Групою НПМ виявлено ув'язненого, який перебував у приміщенні одиночного тримання. Під час спілкування ув'язнений повідомив про часті перепади настрою. Крім того, ув'язнений мав ознаки порушення мислення та зі слів працівників СІЗО періодично проявляв агресивну поведінку, що стало одним з чинників у прийнятті рішення про його одиночне утримання.

Під час спілкування з медичними працівниками та вивчення медичної документації виявлено, що 28.02.2025 ув'язнений консультований лікарем-психіатром та йому встановлений діагноз «Маячний розлад», призначено рекомендацію «Спостереження. Повторний огляд через 2 тижні». Водночас, протягом двох тижнів пацієнт не отримував медикаментозного лікування, про що група НПМ наголосила медичному персоналу.

Лікар-психіатр медичної частини повідомив, що він має намір призначити лікування найближчим часом. У зв'язку з цим, група НПМ наголосила на необхідності невідкладного призначення лікування ув'язненому.

Варто зазначити, що Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) неодноразово у своїх рішеннях вказував на порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод через неналежне надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам.

Зокрема у рішенні «Солопова проти України» (Заява № 17278/18) ЄСПЛ вкотре акцентував, що органи влади повинні забезпечити оперативність і точність постановки діагнозу та лікування, а у випадку, коли це викликано медичним станом, – регулярність і систематичність нагляду та наявність плану терапевтичних заходів з метою ефективного лікування захворювань ув'язненої особи або запобігання їхньому ускладненню. ЄСПЛ підкреслює, що медична допомога, яка надається в установах виконання покарань, має бути належною та відповідати тому рівню допомоги, яку державні органи зобов'язалися надавати для всього населення.

2. У штаті медичної частини відсутня посада клінічного психолога, що ускладнює надання своєчасної та ефективної медичної допомоги у сфері психічного здоров'я засудженим та ув'язненим особам, що може призвести до серйозних негативних наслідків для їхнього здоров'я.

У пункті 85 доповіді щодо проведеного візиту Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКПТ) в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року (CPT/Inf (2024) 20) зазначено про необхідність посилення надання психологічної допомоги ув'язненим та засудженим особам, а також розвитку підготовки та ролі пенітенціарних психологів, особливо в частині терапевтичної клінічної роботи із засудженими. Необхідно докласти зусиль для набору клінічно підготовлених психологів, які повинні бути частиною медичної команди.

3. У порушення Закону України «Про психіатричну допомогу» та Інструкцій до заповнення форм первинної облікової документації, затверджених наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970, під час вивчення медичних карт амбулаторних пацієнтів виявлено, що особи, які отримують медичну допомогу у лікаря-психіатра, не підписують форму первинної облікової документації № 003-8/о «Усвідомлена згода особи на амбулаторну психіатричну допомогу», що не забезпечує добровільну згоду пацієнтів для застосування щодо них методів діагностики та лікування.

Відповідно до стандартів ЄКПТ (CPT/Inf(93) 12-part) вільно висловлена згода та дотримання конфіденційності є основними правами особи. Вони також є особливо важливими для створення атмосфери довіри, яка є необхідною частиною у стосунках між лікарем і пацієнтом, особливо в місцях позбавлення волі, де ув'язнений не має можливості вільно вибирати свого власного лікаря.

4. Під час відвідування групою НПМ перевірено дозвільні, установчі та організаційно-розпорядчі документи, в яких виявлено розбіжність між лікарськими спеціальностями, згідно Витягу відомостей з Ліцензійного реєстру МОЗ і штатного розпису медичної частини. Зокрема у закладу відсутня оформлена ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики на спеціальності лікарів, які наявні за штатним розписом медичної частини, а саме: лікаря-нарколога, лікаря-терапевта та лікаря акушер-гінеколога (фото 1).

5. У порушення Табелю оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техніка, затвердженого наказом МОЗ від 11.04.2005 № 158, у медичній частині відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що унеможливорює проведення поглибленого стоматологічного обстеження засуджених та ув'язнених осіб, та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги (фото 2).

6. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, у медичній частині відсутня обладнана протипожежна система, що може призвести до загрози життю медичного персоналу, засуджених та ув'язнених осіб у разі виникнення пожежі.

7. У медичній частині наявна одна облаштована двомісна палата для соматичних пацієнтів, що робить неможливим одночасне розміщення пацієнтів

чоловічої та жіночої статі для лікування в умовах стаціонарного відділення (фото 3).

8. ЄКПТ рекомендує запровадити систему, за якою засуджені та ув'язнені особи можуть звертатися безпосередньо до медичної частини, поклавши звернення в скриньку, до якої мають доступ лише медичні працівники, із зазначенням причини звернення. Такі звернення медичному персоналу необхідно збирати кожного дня.

9. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення», в приміщеннях медичної частини не створено умов для перебування маломобільних осіб (відсутні пандуси, поручні та інші облаштування) (фото 4).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Луцької міської медичної частини філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Волинській та Рівненській областях;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів засуджених та ув'язнених осіб на охорону здоров'я та медичну допомогу у Луцькій міській медичній частині філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Волинській та Рівненській областях.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

належну медичну допомогу пацієнтам, включаючи регулярні огляди лікарем-психіатром, надання необхідного медикаментозного лікування, психологічної та іншої допомоги;

внесення змін до діючої ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики щодо усіх лікарських спеціальностей, передбачених штатним розписом;

належне ведення медичної документації (зокрема ведення контролю за оформленням усвідомленої згоди пацієнта на психіатричну амбулаторну допомогу);

введення до штату медичної частини посади клінічного психолога та молодшого медичного персоналу;

облаштування у медичній частині додаткових палат для забезпечення одночасного лікування в умовах стаціонару медичної частини пацієнтів жіночої та чоловічої статі;

доступність медичної частини для маломобільних пацієнтів;

впровадження системи, за якою засуджені та ув'язнені особи можуть звертатися безпосередньо до медичної частини, поклавши звернення в скриньку, до якої мають доступ лише медичні працівники;
облаштування у медичній частині протипожежної системи.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи

**Начальник відділу реалізації
національного превентивного механізму
у сфері охорони здоров'я Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини**

Руслан МОРОЗОВ

Фото до звіту

Фото 1

місце провадження діяльності: Волинська обл., м.Луцьк, вул. Нестора Бурчака, буд. 3, за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, загальна практика - сімейна медицина, фтизіатрія, психіатрія, стоматологія, рентгенологія, отоларингологія, хірургія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа, лабораторна справа (клініка), рентгенологія;

Фото 2

10
Φoto 3

11
Foto 4

